

Ścieżki literackie po raz 24. przywiodły poetów do Wilna

Powitanie z Adamem Mickiewiczem, składanie kwiatów przy pomniku – to tradycja festiwalu „Maj nad Wilią”

Fot. Marian Paluszkievicz

Pomysłodawca i organizator Międzynarodowych Festiwali Poetyckich „Maj nad Wilią”, Romuald Mieczkowski, w zaproszeniu na tegoroczną imprezę

napisał: „Niech wszystkie ścieżki literackie prowadzą Was nad Wilię”. Rzeczywiście, przybyło 30 poetów nie tylko z Polski, ale też wielu innych krajów.

Str. 4

Zmarł prof. Zbigniew Brzeziński

Str. 5

60 ofiar protestów w Wenezueli

Str. 7

Cannes 2017: Złota Palma dla „The Square”

Str. 11

ISSN 1392-0405

KURIER WILEŃSKI

Wtorek

Maj 2017

30

Imieniny: *Andrzeja, Bazylego, Bolemyśła, Feliksa, Ferdynanda, Gawina, Jana, Joanny, Mirogniewa, Zyndrama i Żanny*

TRZY PYTANIA DO...

... **Krystyny Szymielewicz**, kierowniczki projektów w Centrum Kultury Samorządu Rejonu Solecznickiego, koordynatorki Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Chóralnej „O Złotą Wstęgę Solczy”

1. 10 i 11 czerwca 2017 r. w kościele pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Ejszyszkach odbędzie się VI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Chóralnej „O Złotą Wstęgę Solczy”. Czy w trakcie festiwalu usłyszymy wykonawców znanych z poprzednich edycji tego konkursu czy też wystąpią nowe, nieznane jeszcze zespoły?

W tym roku o nagrodę główną, „Złotą Wstęgę Solczy”, zaważczy 21 chórów z Litwy, Polski, Białorusi i Mołdawii. Jak co roku w festiwalu weźmie udział chór Szkoły Muzycznej w Ejszyszkach. Wszystkie inne zespoły wystąpią na festiwalu po raz pierwszy.

2. Czy tegoroczny festiwal będzie szczególny?
To już szósta edycja tego coraz bardziej popularnego festiwalu muzyki chóralnej. Chciałabym zaznaczyć, że po raz pierwszy na festiwalu usłyszymy chór młodzieżowy z Mołdawii „Rapsodija”. Dotychczas gościliśmy u siebie zespoły z Litwy, Polski, Białorusi. Chóry wystąpią w 5 kategoriach: chórów jednorodnych, chórów dziecięcych, dorosłych mieszanych, dorosłych kameralnych, młodzieżowych.

3. Dlaczego właśnie Ejszyszki są miejscem tak wyjątkowego festiwalu?

Jest tu piękny kościół pw. Wniebowstąpienia Pańskiego, który ma świetną akustykę. Już od początków festiwalu dobrze się nam współpracuje z parafią, dzięki czemu możemy propagować i upowszechniać muzykę chóralną, podnosić kulturę muzyczną, a także promować rejon solecznicki.

Rozmawiała **Anna Pieszko**

Na Litwie pierwszy przypadek tężca

Na Litwie stwierdzono pierwszy przypadek zachorowania na tężec. Na chorobę tę zapadł 60-letni senior. W ubiegłym roku w kraju odnotowano dwa przypadki tężca, jedna osoba zmarła.

Centrum Chorób Zakaźnych i AIDS informuje, że 4 maja pacjent poczuł się źle i w następnym dniu zwrócił się do lekarzy. Senior został hospitalizowany. Chory nie był szczepiony od tężca. Infekcja trafiła do organizmu prawdopodobnie wtedy, gdy mężczyzna zranił palec piłą benzynową. Tężec jest ciężką chorobą przyranną zwierząt i ludzi. Jest chorobą zakaźną, ale nie zaraźliwą. Tężec występuje na całym świecie.

Chorobę u ludzi i zwierząt powoduje beztlenowa orzęsiona laseczka wytwarzająca okrągłe spory, zwane też przetrwalnikami, umieszczone na końcach laseczki. Spory po wniknięciu w tkanki, najczęściej po zranieniu lub skałeczeniu, przechodzą w postać wegetatywną poprzez proces kiełkowania spor. Rozwojowi sprzyjają warunki beztlenowe. Takie warunki spotykane są w ranach głębokich. W ranach płytkich i drobnych skałeczeniach może również dochodzić do namnażania się laseczek tężca pod warunkiem dodatkowego zakażenia drobnoustrojami tlenowymi, które zużywają

tlen wytworzą warunki korzystne do rozwoju laseczek tężca. Namnażając się w miejscu zakażenia produkuje toksyny.

Laseczka tężca jest bardzo rozpowszechniona w przyrodzie. Występuje w glebie, kurzu, błocie. Okres inkubacji choroby wynosi od 2 do 50 dni, najczęściej około 7-14 dni. Pierwsze objawy to skurcze mięśni. Początkowo skurcze przede wszystkim mięśnia żuchwy, powodując charakterystyczny szczękocisk.

W następnym etapie skurcze obejmują inne partie mięśni szkieletowych. Skurcz mięśni mimicznych twarzy wywołuje charakterystyczny grymas, tzw. uśmiech sardoniczny.

Napięcie mięśni karku i tułowia daje łukowate wyprężenie ciała. Objawy uaktywniają się ok. 3-14 dni po zakażeniu. W miejscu zranienia występuje ból i skurcz mięśni. Człowiek jest leczony poprzez oczyszczenie zakażonego miejsca, podanie antytoksyny przeciwtężcowej.

Leczenie ludzi odbywa się w warunkach szpitalnych, na oddziałach intensywnej opieki medycznej. Na Litwie od tężca są szczepione 2, 4 i 6-miesięczne dzieci, dodatkowe doży wakuiny są aplikowane półtorarocznym dzieciom, dzieciom w wieku 6-7 lat i 15-16 lat. Dorosłe osoby powinny powtarzać szczepienia co 5-10 lat.

L24.lt

KURIER WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 roku
Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika, tel./fax 260 84 44

DZIENNIK NALEŻY
DO EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH

POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Redaktor naczelny: Robert Mickiewicz [tel. 260 84 44, redaktor@kurierwilenski.lt]. **Zastępca red. nacz.:** Aleksander Borowik [info@kurierwilenski.lt, tel. 260 84 46] **Sekretarz redakcji:** Lucja Stankevičiūtė [tel. 260 84 47, sekret@kurierwilenski.lt] **Dziennikarze:** Honorata Adamowicz, Justyna Giedrojć, Ilona Lewandowska, Brygita Łapszewicz, Anna Pieszko, Marian Paluszkiwicz — fotoreporter **Współpracownicy:** Helena Gładkowska, Witold Janczys, Jadwiga Podmostko, Alina Sobolewska, Krzysztof Subocz, Julitta Tryk **Dział Promocji:** Andrzej Podworski — prenumerata [tel. 212 30 40, kolport@kurierwilenski.lt], Jolanta Balkiewicz — reklama [tel. 260 84 44, reklama@kurierwilenski.lt]. **Wydawca:** Vš „Kurier Wilenski” **Druk:** Vš „Vilnijos žodis” **Nakład:** 3000 egz.

Materialów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

Redaktor dyżurny: Alicja Klonowska

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Czy litewskie kąpieliska należą do czystych?

Sześć na siedem litewskich kąpielisk spełnia surowe kryteria jakości wody UE. Dzięki tym wskaźnikom wg. jakości kąpielisk Litwa znajduje się pośrodku.

W 85 kąpieliskach litewskich w 2016 roku jakość wody została oceniona jako bardzo dobra. Stanowi to 97 kąpielisk. 13 procent kąpielisk zakwalifikowano jako dobrej jakości. Pod tym względem Litwa wyprzedziła 10 państw UE.

W 2016 roku stwierdzono, że wszystkie kąpieliska litewskie spełniają minimalne kryteria jakościowe. Jest to lepszy

wynik niż w roku poprzednim. Badania były prowadzone w 114 litewskich kąpieliskach: 16 z nich znajduje się nad morzem, 98 - nad różnymi zbiornikami wodnymi wewnątrz łądu. Obliczono też, że litewskie kąpieliska stanowią 0,5 proc. kąpielisk całej Europy.

Najwięcej niejakościowych kąpielisk znajduje się na terytorium Irlandii, Wielkiej Brytanii oraz Słowacji. Za główny czynnik zanieczyszczenia zbiorników wodnych jest uważana kanalizacja oraz inne ścieki.

zw.lt

W wileńskim parku Vingis odnowiono sprzęt sportowy

W tym tygodniu zakończył się proces odnawiania inwentarza sportowego w parku Vingis. Mieszkańcy będą mogli korzystać również z dwu zupełnie nowych placów do gry w badminton.

Natomiast niektóre urządzenia sportowe zostały zniszczone przez wandalów, dlatego zostały one odremontowane. Został zainstalowany również sprzęt gimnastyczny dla psów. „Mogliśmy się przekonać, że sprzęt, taki jak na przykład przeszkody i koła dla psów, był potrzebny. Mieszkańcy ze swoimi ulubieńcami

aktywnie próbowali sprzęt nawet przed ukończeniem robót” - mówił Mindaugas Strigockis, kierownik spółki Manoplina, która jest odpowiedzialna za sprzęt sportowy w Parku.

W wielu miejscach zostało zrobione gumowe podłoża, żeby mieszkańcy mogli bezpiecznie korzystać ze sprzętu sportowego.

Wielkim zainteresowaniem cieszy się odnowione boisko-plaży do siatkówki. Do powstania „plaży” wykorzystano ponad 200 ton piasku.

zw.lt

PODZIĘKOWANIE

Jest powiedzenie, że prawdziwy przyjaciel jest wielkim darem nieba. Takimi przyjaciółmi Wilna był wielce Szanowny Pan Jarosław Czubiński oraz Konsul Stanisław Cygnarowski, którzy kończąc dyplomatyczną kadencję wkrótce opuszczą nasze Wilno.

Za wszystkie starania w obronie zachowania polskich pamiątek historycznych i sakralnych w Wilnie, szczególnie zasłużonych grobów ludzi na starych polskich cmentarzach, które pomimo zniszczeń, są dokumentem historycznym, w imieniu wdzięcznych Wilniaków i własnym życiem Panu Ambasadorowi dużo zdrowia, siły, wytrwałości oraz błogosławieństwa i pomocy Matki Bożej Ostrobramskiej, pięknej pracy na rzecz polskości.

Szczęść Boże!

P.S. Dziękuję Szanownej i bardzo miłej Pani Halinie Kełmyk, sekretarce Ambasady za uprzejmość w załatwieniu spotkań z Panem Ambasadorem.

Jadwiga Pietkiewicz i Nela Mongin

PULS KURIERA

ZDJĘCIE DNIA

Towarzysząca mężowi na szczycie G7 Melania Trump w żakiecie o wartości 50 000 euro
Fot. EPA-ELTA

KOMENTARZ DNIA

To dopiero opieka!

Jeden jedyny uczeń oraz 47 pracowników. Taka sytuacja ma miejsce w Centrum Socjalizacji w Birżach. W gmachu mającym ponad 1 400 mkw. obecnie naukę i nawyki socjalizacji pobiera jeden chłopak.

Czy nie jest to fakt z dziedziny fantastyki? Bynajmniej. Taka sytuacja powstała w związku z planami zlikwidowania tego centrum, w którym do niedawna uczyło się i przechodziło socjalizację dziesiątki chłopców. Od ubiegłego roku sytuacja radykalnie się zmieniła. Ministerstwo zaplanowało centrum zlikwidować, ale widocznie zapomniało o kosztach wynikających nie tylko z utrzymania samego gmachu, ale też pracujących na etatach 47 pracowników.

A przecież placówka ta powstała nie tak dawno, bo w roku 2009 właśnie z myślą o tak zwanych trudnych dzieciach. Szkolono personel, dobierano kadrę pedagogiczną, psychologów. Na uruchomienie centrum wydano 181 tysięcy euro. Teraz okazuje się, że nie jest potrzebne, że w tym gmachu będą produkowane... kalosze.

Czy wyszkoleni specjaliści mają przechodzić przeszkolenia na robotnika produkującego gumowe obuwie w imię tego, że ktoś zdecydował takie placówki zamykać?

Wracając do jednego tu od nowego roku przebywającego dziecka – miesięczne koszty jego utrzymania wynoszą 2 958 euro. No i kto powie, że Litwa jest krajem biedaków, skoro na takie marnotrawstwo może sobie pozwolić?!

Helena Gładkowska

LICZBA DNIA

230

uchodźców przesiedlonych na Litwę na podstawie unijnego programu relokacji uchodźców opuściło już nasz kraj

KRÓTKO

Ćwiczenia
w Podbrodziu

W Podbrodziu wczoraj rozpoczęły się coroczne ćwiczenia artylerii „Ugninis griausmas”. Ćwiczenia te na poligonie gen. Žukauskasa w Podbrodziu odbywają się już po raz piąty. W czasie szkoleń żołnierze będą ćwiczyli odpalanie broni artyleryjskiej i moździerzowej zarówno w ciągu dnia, jak i po zmroku. Aktywne działania będą prowadzone od godziny 9 rano do 2 w nocy.

Skrócono listę leków
refundowanych

Lista leków refundowanych została skrócona o 169 nazw. Ministerstwo Zdrowia poinformowało, że 800 leków będzie sprzedawanych po niższej cenie. „Te leki po prostu nie trafiły na listę, ponieważ producenci nie zgodzili się na obniżenie ceny, jakiej od nich wymagano. To żadna tragedia, ponieważ żaden środek, którego potrzebują pacjenci, nie zniknie“ – zapewnił minister Aurelijus Veryga.

Unia kredytowa
chce zostać bankiem

Unia Kredytowa Regionu Wileńskiego (UKRW) dąży do otrzymania licencji bankowej. „Obecnie wykonujemy prace przygotowawcze. Wniosku do Banku Litwy jeszcze nie złożyliśmy. Chcemy w czerwcu dopełnić wszystkich formalności i do 1 lipca złożyć wniosek” – powiedziała Krystyna Simonowicz, kierownik administracji UKRW. Unia, działająca od 21 lat i posiadająca 3 700 klientów, zostanie spółką akcyjną. Jej aktywy stanowią 22 mln euro.

Ścieżki literackie po raz 24.
przywiodły poetów do Wilna

ze str. 1 >>

Wczoraj, 29 maja, przy pomniku Adama Mickiewicza w Wilnie przed wykonaniem wspólnego zdjęcia serdecznie witali się ze sobą stali bywalcy festiwalu, jak też twórcy, którzy po raz pierwszy wybrali się do magicznego miasta, jakim dla literatów jawi się Wilno.

Niestety, na tej rodzinnej fotografii nie ma samego Romka. Dowiedzieliśmy się, że trafił w tych dniach do szpitala w Wilnie. Tej wiosny panuje istna plaga zapalenia płuc. Cały maj szpitale są przepełnione przez pacjentów z wysoką gorączką, potwornym kaszlem, zadyszką, czyli dwustronnym zapaleniem płuc. Nie uniknął tej diagnozy Romuald Mieczkowski. Miał jednak tak starannie wszystko zorganizowane, że od początku festiwal „kręci się” bez zarzutu. Wczoraj zastąpił go syn, Maciej Mieczkowski (dziennikarz, politolog). Sprawy organizacyjne załatwia prezes festiwalu „Emigra”, Agata Lewandowska z Niemiec.

Natomiast imprezy poetyckie prowadzi Janusz Wójcik, poeta z Brzegu koło Opola, jeden ze stałych uczestników „Majów nad Wilią”, wielki miłośnik Wileńszczyzny.

Jak powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” Maciej Mieczkowski, program imprezy poświęcony 125-leciu urodzin Melchiora Wańkowicza zostaje bez zmian. Wszystkie zaplanowane spotkania, na przykład w Instytucie Polskim w Wilnie, następnie przy klasztorze bazylianów, czyli Celi Konrada, odbędą się, jak co roku. Również zgodnie z zapowiedzią jutro w Instytucie Polskim odbędzie się Festiwal Filmów Emigracyjnych o Polakach Zagranicą „Emigra” (początek o godz. 10.00). Na wyżej wymienione imprezy są zapraszani wszyscy chętni,

Uroczysta inauguracja festiwalu

wstęp wolny. Wczoraj, na uroczystej inauguracji festiwalu na dziedzińcu Muzeum Adama Mickiewicza uczestniczył konsul generalny RP w Wilnie, Stanisław Cygnarowski. W swoim przemówieniu podkreślił wagę festiwalu „Maj nad Wilią”, odbywającego się regularnie i stanowiącego poważny wkład do kultury polskiej w Wilnie. Życzył uczestnikom, aby odkrywali dla siebie miasto, będące miejscem spotkań poetów.

Marcin Łapczyński, dyrektor Instytutu Polskiego w Wilnie, wyraził satysfakcję, że takie interesujące spotkania, jak z honorowym gościem festiwalu, pisarką dr Aleksandrą Ziół-

kowską-Boehm, znaną artystką fotografikiem, Janem Skłodowskim i wiele innych mają miejsce właśnie w Instytucie Polskim.

Z kolei Ewa Ziółkowska, współautorka pięknej edycji „Śladami słów skrzydlatych”, wiceprezes Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie, podkreśliła, że fundacja stara się pomagać w rozwoju szkolnictwa i polskiej kultury ośrodkom, gdzie mieszkają i działają Polacy.

Po uroczystej inauguracji pod hasłem „Poznajmy się” goście oraz wileńscy poeci zaprezentowali własne wiersze. □

Jadwiga Podmostko
Fot. Marian Paluszkiewicz

W muzeum Adama Mickiewicza

MALI I DUZI, WSZYSCY JESTEŚMY DZIEĆMI – 1 CZERWCA OBCHODZIMY SWOJE ŚWIĘTO – DZIEŃ DZIECKA!

Dzieci potrzebują poczucia, że dorośli – rodzice – robią coś dla nich, bo lubią spędzać z nimi czas. Dzień Dziecka to doskonała okazja, aby być razem. Nie trzeba wydawać fortuny, nie trzeba kupować najdroższych zabawek. Trzeba po prostu włożyć trochę wysiłku w przygotowania, by TEN DZIEŃ był naprawdę niezwykły, wspaniały i niezapomniany.

*Czy wy wiecie, czy wy wiecie,
Ile dzieci jest na świecie? Kto by to policzyć mógł
Tyle serc, i rąk, i nóg? A choć dzieci jest tak dużo,
wszystkie wspólnej sprawie służą,
Wszystkie pragną z całych sił,
Żeby świat szczęśliwy był!*

Międzynarodowy Dzień Dziecka to święto wszystkich dzieci na całym świecie

Na Litwie, jak i w Polsce oraz innych krajach bałtyckich obchodzone jest 1 czerwca od roku 1952. Jego inicjatorem była organizacja zwana The International Union for Protection of Childhood, której celem było zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom z całego świata. Nie we wszystkich krajach świata święto obchodzone jest tego samego dnia:

- ONZ obchodzi swój Dzień Dziecka 20 listopada w rocznicę uchwalenia Deklaracji Praw Dziecka.

- Francuski odpowiednik Dnia Dziecka to Święto Rodziny, celebrowane 6 stycznia.

- Japońscy chłopcy świętują 5 maja, a dziewczynki 3 marca. W Dniu Chłopca przed swoimi domami Japończycy wywieszają zrobione z papieru karpie (zwane Koinobori albo Satsuki-Nobori) symbolizujące

jące rodziców – ojciec to karp czarny, matka – czerwony, niebieski karp symbolizuje syna, ilość karpie niebieskich wskazuje na liczbę potomków męskich w danej rodzinie! Siła płynących pod prąd karpie kojarzona jest z chłopcami.

- *Swoje święto w Turcji dzieci obchodzą 23 kwietnia.*

PRZYSŁOWIA O DZIECIACH

- Dzieci najlepsze, gdy śpią.
- Kto ma dziatki, ma i wydatki.
- Dzatki podrosły, chatkę rozniosły.
- Dzieci rosną dla świata, nie dla rodziców.
- Po dzieciach poznajemy, że się starzejemy.
- Dzieci mają płacz i śmiech w jednej torebce.
- Małe dzieci – mały kłopot, duże dzieci – duży kłopot.
- Dzieci i kobiety, fiołki oraz bławatki – wszystko to kwiatki.

ALE DOWCIP!

Stoją na podwórzu dwie pchły i jedna zagaduje do drugiej:

- *Idziemy na piechotę?*
- *Nie, czekamy na psa.*

***

Spóźniony uczeń wchodzi do klasy, kiedy lekcja już trwa. Pani pyta go:

– *Dlaczego się spóźniłeś? Może ty nie masz budzika?*

– *Mam, proszę pani, tylko on zawsze dzwoni wtedy, kiedy ja śpię...*

***

Pani pyta dzieci, kim chciałby zostać, gdy dorosną. Prawie wszystkie chcą być biznesmenami, aktorami, kosmonautami tylko Mądrala oświadcza, że będzie Świętym Mikołajem.

– *A to czemu? – pyta zdziwiona pani.*

– *Bo będę pracować jeden dzień w roku...*

Pomysły na świętowanie Dnia Dziecka

* **Śniadanie do łóżka** – domowe przysmaki własnoręcznie przygotowane przez mamę i tatę, podane na pięknie nakrytej tacy, to miły początek tego szczególnego dnia.

* **Wycieczka rowerowa** – konieczne całą rodziną. Może w okolicy są jakieś piękne miejsca? Często postoje można urozmaicić liścikami, obrazkami lub małymi prezencikami ukrytymi wcześniej na trasie wycieczki.

* **Piknik – wystarczy koc**, kosz piknikowy pełen ulubionych smakołyków i jakaś łączka albo leśna polana. W zależności od zainteresowań i wieku dzieci atrakcją może być turlanie się po trawie, zapasy z tatą, włożenie na drzewa, gra w piłkę, obserwowanie robaczek przez lupę albo podglądanie ptaków przez lornetkę.

* **Puszczanie latawców** – najpierw trzeba je wspólnie zrobić – dwie

skrzyżowane lekkie listewki, półprzezroczysta kalka z pięknym malowidłem, długi kolorowy ogon. Potrzebny będzie też kawałek otwartej przestrzeni, trochę wiatru i znakomita zabawa gwarantowana.

* **Wyprawa na basen** – wyglupy w wodzie z mamą i tatą to duża frajda. Dla malutkich dzieci warto wybrać basen z cieplejszą wodą, starszym spodoba się zjeżdżalnie i wodospady.

* **Dom w namiocie** – namiot możemy rozbić we własnym ogrodzie, u dziadków, na działce. Dla starszych dzieci atrakcją będzie spanie w namiocie na materacach i w śpiworach oraz (to duże wyzwanie) gotowanie na ognisku i inne traperskie przyjemności, np. zbieranie chrustu.

* **Podchody** – warto je zorganizować z zaprzyjaźnionymi dziećmi i ich rodzicami. Ważne, żeby starannie przygotować trasę i dostosować stopień trudności do wieku i temperamentu dzieci. Im młodsze maluchy, tym częściej zaplanujmy postoje, znaki, wskazówki i inne atrakcje.

* **Wyprawa po skarb** – do drewnianego kuferka pakujemy skarby – mogą to być np. duże, kolorowe korale z hinduskiego sklepu kupowane na sztuki, półszlachetne kamienie, muszle. W wersji dla młodszych dzieci zakopujemy kuferek w ogrodzie lub na działce

i wręczamy piękną, stylizowaną mapę z oznaczoną drogą prowadzącą do skarbu oraz różnymi zadaniami, przygodami i utrudnieniami. Starszym dzieciom można zorganizować dłuższą wyprawę, np. do najbliższej leśniczówki, gdzie wcześniej, w porozumieniu z leśniczym, zakopaliśmy skarby.

* **Wielki bal** – szczegóły i oprawa zależą od pomysłowości – można np. zrobić bal przebierańców, na który dorośli przebiorą się za dzieci, a dzieci za dorosłych. Można zbudować z kartonowych pudeł zamek i przebrać balowiczów za rycerzy, księżniczki i smoki albo (dla najmłodszych) pobawić się w farmę, dżunglę lub podwodny świat, poprzebierać maluchy i dorosłych za różne zwierzątka i balować w zaimprovizowanej obórcie, wśród lian lub w gąszczach wodorostów.

WYKREŚLANKA SZKOLNA

Znajdź różne wyrazy mające wspólne znaczenie ze szkołą

l	r	e	t	s	i	n	r	o	t	b	w
h	g	d	s	a	e	k	r	c	a	u	e
k	i	n	n	e	i	z	d	i	y	k	i
t	a	j	c	k	e	l	n	t	s	l	w
u	a	i	e	p	a	t	k	q	d	d	o
n	g	b	m	b	a	c	a	z	h	z	i
i	s	w	l	z	e	d	x	e	y	w	n
u	o	i	s	i	e	t	j	s	e	o	z
f	k	n	r	r	c	b	h	z	j	n	c
r	m	i	k	w	h	a	n	y	f	e	u
a	o	z	q	s	y	b	t	t	d	k	e
g	n	a	u	c	z	y	c	i	e	l	b

Mówią Dzieci i rodzice

– *Jak będziesz niegrzeczny, to zamienię Cię na inne, grzeczne dziecko!* – *złości się mama.*

– *Dobra, dobra, żadna mama nie będzie chciała wymienić swojego grzecznego dziecka na mnie...*

***

Katechetka pyta uczniów:

– *Kiedy Adam i Ewa byli w raju?*

– *Jesienią* – odpowiada jeden z uczniów.

– *A dla czego akurat jesienią?* – pyta zdziwiona katechetka.

– *Bo wtedy dojrzewają jabłka...*

***

Rozmawiają dwie przyjaciółki z przedszkola:

– *Co to jest: pomarańczowe, potem zielone, niebieskie, czerwone, żółte...*

– *Nie wiem. Co?*

– *Też nie wiem, ale fajnie zmienia kolory.*

***

Nauczyciel pisze w dzienniczku uczennicy: „Basia to niegrzeczna gaduła!”.

Na drugi dzień dziewczynka przynosi dzienniczek z adnotacją ojca: „A gdyby pan widział jej mamę, to ho, ho!!!”.